

je razgovarjanje o posledicah odstopa Tiszovega prenehalo toliko hitreje, ker je v sosedni nemški državi, nastopilo ono, o čemer se je govorilo in pisarilo več zadnjih tednov, da je odstopil državni kancler Bismark.

Nemška. — Dne 15. marca zvršila se je ona pomenljiva prememba, ki se je pripravljala mnogo časa.

Uradno objavila so se ona cesarska pisma, s katerimi sprejema ostavko kneza Bismarka ter ga odlikuje.

Res je sicer, da izpust Bismarkov od njegovega visocega mesta izreka cesar z besedami polnimi priznanja zaslug Bismarkovih, z laskavostjo, kakeršna se zelo redkokrat nahaja v takih pismih. Pa vse to ne spreminja jedra stvari „cesar je sprejel ostavko Bismarkovo“.

Povod odstopu je bil, kakor je naravno ta, da Bismark že zdavnaj ni bil vaju nad saboj spoznavati gospoda. Ranjki cesar Viljem je tudi prišel v nasprotje z Bismarkom in tudi njemu je Bismark dajal ostavke, toda stari cesar reševal jih je redno z besedico „nikdar“ in Bismark ravnal je nepretrgano po svoji volji. Pozabiti pa ne smemo, da je bil Viljem I starček 90 let, da je toraj po vsem potreboval namestnika. Naravno bi bilo pač, da bi se bil umaknil svojemu sinu Frideriku; toda tega Bismark nikakor ni dopustil, ker to bi bil konec njegove vsemogočnosti. Na smrt bolan cesar Friderik prenašal ga je sicer Bismark 99 dni in še tudi blizo 2 leti je ostal v službi cesarja Viljema II, toda Bismark je skrbel za to, da se sedanji cesar ni nikdar javno skliceval na svojega očeta Friderika, temveč vedno le na deda Viljema I. Sedaj pa je nasprotstvo priklopelo, med cesarjem in kanclerjem do vrhunca. Cesar vtikal se je po svoji dolžnosti v vse važna državna vprašanja, enako v notranja kakor v unanja, imel je o njih lastne, večinoma od onih, katere je izjavljaj Bismark, nasprotne misli. Vrh tega opazoval je tudi več let že domače razmere med strankami, ki so bile večinoma v nasprotju z Bismarkom.

Čul je tudi, da se Bismark na lastne roke razgovarja z Windhorst-om, načelnikom največje državnozborske stranke, ne da bi bil o tem črhnil cesarju. To je nevoljo cesarjevo spravilo do vrhunca, naroči si ustno na večer kanclerja k sebi, ta pa je takoj razumel pravi pomen tega naročila ter brez ovinkov takoj da ostavko z besedami: „Star sim in bolehen, ne morem tedaj v pozni uri po mnogobrojnih stopnicah, ki peljejo do cesarskega stanovanja, hoditi tako visoko po svojo ostavko, odstopim tedaj sam, ker vidim, da se ne strinjava več, Posel ta prevzel sim tako le zavolj obljube dane na prošnjo Vašega deda.“

Po takem razgovoru se ve da, ni preostalo drugega, kakor odstop Bismark-ov.

Cesar je sicer želel, da bi pred svetom to odslavljenje ne imelo znamenja nasprotje in je Bismarka

odlikoval z naslovom „vojvoda Lauenburškega“ in z dotacijo primerno temu dostojanstvo. Toda on noče, da bi unanji svet mislil, da sta se ločila z lepo, zatoraj je, ali bode odklonil naslov vojvodski z dotacijo vred, in videti je, da še pride do peresne vojske med kanclerjem in cesarjem.

Gotovo je toraj, da je vlada Nemške v roke vzel cesar sam, in da stvari ne bodo hodile več dosedanjih potov, akoravno cesar hoče in ta namen tudi javno naglašja, hoditi dosedanja pota ohranjenja miru.

V prvi vrsti se sedaj že čuje, da cesar hoče v dotiko stopiti z vodji strank in tako sestaviti polagoma veliko in močno, vladi prijazno stranko. Dalje se pripoveduje, da cesar namerava orožno moč države še povikšati, nasproti pa znižati dobo službovanja na 2 leti in še več, da namerava z sosednimi državami dogovoriti splošno razoroženje, to je začasno odpravo ogromnih stalnih vojin. Vrh tega reševa s shodom v Berlinu, ki je ravno sedaj tam zbran in pa z drugimi primernimi sredstvi, izrekoma tudi s pomočjo katoliške cerkve, socialno vprašanje. Mogoče je, da se poprime tudi drugih gospodarskih načel, tako, da se vsaj preneha že nestrpna gospodarska vojska med tremi zaveznicami, katera je sad, najmečje govoriti: Bismarkove brezobzirnosti.

Akoravno je toraj odstop Bismarkov pouzročil nekakovo negotovost evropskih razmer, posebno gledé ohranitve miru, kar je denarni trg izrazil s približno 1% nižjimi cenami državnih papirjev, bile so pa tudi brezobzirnosti in napake politike Bismarkove tolike, da odstop njegov v celi Evropi in brez izvzetja Nemške, nekako ložje diha. Izrekoma glede naše države nimajo povoda tožiti o tej dogodbi. Bismarku na rovaš imamo zapisano leto 1866, njemu tudi trgovinsko zaprtijo med državami, izrekoma pa glede unanje politike, ne bode nihče pozabil, kako si je v Barzinu naročaval knez Bismark našega grofa Kalnoky-ja in pa laškega Crispija, ne bodemo tudi pozabili, kako ošabno je preziral sin Bismarkov Herbert našega grofa Taffe-ja.

Vse to nam kaže, da domoljuba avstrijskemu ni nikakoršnega povoda tudi le eno solzičo pretakati za „železnim“ kanclerjem. Nadejamo se, da bode od sedaj dalje v celi Evropi merodajnejša beseda našega cesarja, prosteja pa gotovo v naši domači državi.

Žitna cena

v Ljubljani 15. marcija 1890.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 66 kr. — banaške 7 gold. — kr. turšice 5 gold. 87 kr. — soršice 4 gld. 55 kr. — rži 4 gold. 71 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — ovsa 3 gold. 09 kr. — ajde 5 gold. 20 kr. — Krompir 3 gold. 03 kr. 100 kilogramov.